

Motion till riksdagen

1989/90:A407

av Per-**●**la Eriksson (c) och Britta Bjelle (fp)

Utvecklingsinsatser i Arjeplogs kommun

Arjeplogs kommun som till ytan är större än Skåne och Blekinge län tillsammans är befolkningsmässigt den minsta kommunen i Norrbottens län.

Näringslivet i kommunen domineras av gruvbrytning, skogsbruk, turism och serviceföretag. Även om gruvföretaget Boliden AB är det största företaget spelar småföretagsamheten en viktig del av näringslivet. En förhållandevis stor andel av befolkningen är sysselsatt inom åkerinäringen, vilket beror på att gruvnäringen och skogsbruket behöver transporter.

Under 1980-talet har biltestverksamheten kommit att betyda allt mer för kommunen. Biltestverksamheten, som bedrivs av ett 15-tal av de största europeiska bil- och bilkomponentföretagen, har skapat ett betydande antal arbetstillfällen. Flera familjeföretag inom kommunen är inriktade på service till dessa bilföretag.

Negativ befolkningsutveckling

Under en lång följd av år har Arjeplogs kommun fått vidkännas en kraftig befolkningsminskning. Det beror på dels utflyttning och dels ett negativt födelsenetto. Det är främst ungdomar som efter avslutad utbildning tvingats flytta på grund av svårighet att erhålla arbete inom kommunen.

Vid årsskiftet 1989/90 uppgick kommunens befolkningstal till 3 823 personer, vilket utgör 1,45 % av länets befolkning. Jämfört med 1960 då befolkningen uppgick till 5 559 personer är det en minskning med inte mindre än 1 736 personer eller drygt 31 %.

Av nedanstående tabell framgår folkmängdens förändring i kommunen sedan 1970.

År	Flyttningsnetto	Förändring	Folkmängd
1970	- 159	- 133	4 435
1975	- 17	- 29	4 192
1980	+ 19	+ 7	4 041
1981	- 24	- 41	4 000
1982	- 20	- 20	3 980
1983	- 5	- 20	3 960
1984	- 18	- 43	3 917
1985	- 3	+ 10	3 927
1986	- 100	- 96	3 831
1987	- 21	- 13	3 818
1988	+ 2	- 4	3 814
1989	+ 15	+ 9	3 823

Kommunens självständighet hotas

Befolkningsminskningen innebär att underlaget för offentlig och kommersiell service blir allt sämre. En fortsatt snabb avfolkning kan på sikt hota hela kommunens självständighet och tvinga fram en sammanläggning med intilliggande kommun. Detta vore i så fall allvarligt ur demokratisk synpunkt och leder till att människorna i den redan mycket ytstora kommunen får ännu längre till kommunledning och kommuncentra. Därför är det viktigt att åtgärder sätts in som kan vända den negativa utvecklingen.

Gruvnäringen

Gruvnäringen är en dominerande del inom näringslivet och utgör 80-90 % av all industrisysselsättning inom kommunen. Den har emellertid begränsade utvecklingsmöjligheter.

Enligt samstämmiga bedömningar finns det inte förutsättningar för mer än knappt 10 års gruvdrift vid den nuvarande gruvan i Laisvall, som drivs av Boliden AB. Gruvdriften bedöms dock kunna förlängas med ytterligare några år om en torrläggning av Laisälven genom överledning till Skellefteälven genomförs. En sådan åtgärd innebär en mycket kraftig miljöpåverkan och står dessutom i strid med gällande naturresurslag. Därför finns det, enligt vår uppfattning, inte förutsättningar att genomföra detta projekt. Vinsterna av detta projekt uppväger inte den allvarliga miljöpåverkan som skulle bli följden.

Nedläggningen av gruvdriften i Laisvall kan således bli ett faktum inom en mycket nära framtid.

Tillsätt en särskild Arjeplogsdelegation

Det är enligt vår uppfattning nödvändigt att redan nu vidta åtgärder för att skapa alternativ till gruvverksamheten i Arjeplogs kommun. Statsmakterna har en skyldighet att medverka till att det även i Arjeplog skapas nya arbetstillfällen när gruvverksamheten minskar. Om inte kraftfulla åtgärder vidtas står kommunen inför en katastrof i slutet på 1990-talet.

På andra orter i landet där gruvnäringen dominerat näringslivet och där gruvdriften minskat har regering och riksdag beslutat om särskilda åtgärder.

Detsamma har gällt på de s.k. varvsorterna. Ofta har detta skett i ett mycket sent skede, vilket medfört att berörda orter under tiden avfolkats kraftigt. När det gäller Arjeplogs kommun är det nu frågan om att i god tid skapa alternativa arbetstillfällen. Därigenom finns det goda möjligheter att skapa en smidig övergång till en ny och mer differentierad arbetsmarknad.

Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att tillsätta en särskild delegation för Arjeplog. Delegationen skall ha till uppgift att föreslå konkreta åtgärder för att skapa en positiv utveckling i Arjeplog. Målsättningen bör vara att skapa minst så många arbetstillfällen som motsvarar bortfallet inom gruvnäringen.

Småföretag

Det behövs en ökad satsning på småföretagsamhet, turism och servicesektorn. Genom den biltestverksamhet som redan finns inom kommunen finns det förutsättningar att utveckla olika former av serviceföretag med anknytning till bilindustrin.

Regeringen och den särskilda delegationen för Arjeplog, som vi föreslår, bör få till uppgift att förhandla med ett antal större svenska industriföretag om lokalisering av nya arbetstillfällen till Arjeplog.

Administrativ verksamhet

För att behålla ungdomarna kvar inom kommunen behövs det ett mer differentierat näringsliv och med inslag av verksamheter inom t.ex. data- och elektronikteknik. Genom utveckling av datakommunikationerna kan också statliga administrativa arbetsuppgifter med fördel lokaliseras till Arjeplog.

Som ett led i arbetet att differentiera arbetsmarknaden i Kiruna beslutade riksdagen för några år sedan att lokalisera ett särskilt företag till Kiruna för behandlingen av TV-licenserna. Det sker nu genom Radiotjänst i Kiruna AB och har bidragit till att nya värdefulla administrativa tjänster skapats.

Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att utlokalisera administrativa tjänster inom olika statliga verk och myndigheter t.ex. Vattenfall, riksförsäkringsverket, postverket m fl till Arjeplog. Det kan också gälla verksamheter inom olika regionala myndigheter.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av sysselsättningsskapande åtgärder i Arjeplog som alternativ till gruvnäringen.
2. att riksdagen hos regeringen begär att en särskild delegation tillsätts med uppgift att framlägga förslag till sysselsättningsskapande åtgärder i Arjeplog.
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förhandlingar med större svenska industriföretag.
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-

tionen anförts om lokalisering av statliga administrativa tjänster till
Arjeplog.

Mot. 1989/90
A407

Stockholm den 16 januari 1990

Per-Ola Eriksson (c)

Britta Bjelle (fp)